

S4E6. Nina Bang: Danmarks første kvindelige minister

Jeanette: Stolte marcherer de gennem byen, 12.000 danske kvinder, frem til Amalienborg. De forreste er klædt i hvidt og bærer over sig et vajende Dannebrog, og i midten holder én et banner frem, hvorpå der står "Dansk Kvindesamfund". Datoen er 5. juni 1915. Det er en festdag. Med den nye grundlov af 1915, er kvinders valgret og valgbarhed endelig blevet en realitet. De 12.000 kvinder er placeret foran Amalienborg Slot for at fejre den historiske dag og overrække regeringen og Rigsdagen sin udtalelse: "På denne for os så betydningsfulde dag, hvor danske kvinders politiske valgret er en fuldbyrdet kendsgerning, har vi som talsmænd for tusinder af kvinder ønsket at udtale for Danmarks regering og rigsdag vor glæde over den fulde politiske borgerret, som den nye grundlov giver kvinderne. Vi værdsætter i fuldeste mål denne valgret, som åbner os mulighed for indflydelse på landets love. Det gælder for kvinder såvel som for mænd." I dag er omkring en tredjedel af Folketingets medlemmer kvinder. Ifølge tal fra FN ligger Danmark på en international 32. plads, når det kommer til andelen af kvinder repræsenteret i de nationale parlamenter. Dette er til trods for, at Danmark faktisk var et af de første lande i verden til at give kvinder stemmeret og dermed også mulighed for at blive valgt ind i politik. Ved det første rigsdagsvalg, efter at kvinder fik valg- og stemmeret, vælges de første fire kvinder ind i Folketinget og yderligere fem til Landstinget. 6 år senere, i 1924, får Danmark sin første kvindelige minister. Den første kvindelige minister i verden i en parlamentarisk regering. Næsten 100 år senere, nemlig nu i 2022, er der i Mette Frederiksens regering kun 30 procent af ministrene, som er kvinder. Velkommen til Varbergs Danmarkshistorie. Mit navn er Jeanette Varberg. Jeg er museumsinspektør, arkæolog og forfatter, og i denne podcast vi jeg sammen med nogle af Danmarks dygtigste historikere, arkæologer og eksperter fortælle om de mest fascinerende ting i danmarkshistorien, som du skal kende for at forstå det samfund, du lever i i dag. For hvad er bedre at lære af end historien? Jeg vil derfor i denne sæson kigge tilbage på kønnenes betydning gennem danmarkshistorien. På de gode og de dårlige ting og måske især på de glemte ting. Privilegier har der altid været, men de har ofte skiftet ejermand. Dagens episode handler om, dengang kvinder langt om længe fik en stemme i politik. Om dengang Danmark fik sin første kvindelige minister, der selvom hun i dag er et feministisk forbillede, var modstander af organisationer som Dansk Kvindesamfund. Til at hjælpe mig med at fortælle denne historie har jeg besøg af dig, Gry Jexen. Du er historiker og forfatteren bag bestsellerbogen "Kvinde kend din historie." Og så har jeg jo fulgt dig længe, for du har jo simpelthen brudt gennem lydturen - først gennem din In-

stagram-profil "Kvinde Kend Din Historie." Og der vil jeg bare sige, at jeg var en af de første, der fulgte dig.

Gry: Det lagde jeg godt mærke til, Jeanette. Og tak fordi jeg måtte komme, fordi du har jo i mange år været et meget stort fagligt forbillede for mig.

Jeanette: Tusind tak! Og jeg vil sige, at jeg spejler mig rigtig godt i det du laver, fordi du har jo fået råbt en hel generation af kvinder op og gjort dem historiebevidste. Og en af de historier, som du har taget frem og fortalt om, er den, vi skal dykke ned i i dag, nemlig Danmarks første kvindelige minister. Fordi det jo er en kvindes historie. Men det er også din og min historie.

Gry: Ja.

Jeanette: Så velkommen til Varbergs Danmarkshistorier.

Gry: Tusinde tak!

Jeanette: Vi skal jo tilbage i tid til dette, vi har snakket om. Og vi skal lige tilbage i slutningen af 1800-tallet. Helt præcis til 1894, hvor en ung kvinde bliver færdiguddannet som historiker. En fornuftig uddannelse, må man sige.

Gry: Jo, det må man sige! Nina Bang ligger mit hjerte nær på mange måder, men særligt derfor. Det er nemlig hende, Nina Bang, vi skal tale om. Hun bliver færdiguddannet historiker i 1894. Og i virkeligheden er hun jo med i den allerførste generation af kvinder, som indtager de akademiske uddannelser. Hun bliver jo student. Man skal jo være student for at komme til at læse på universitetet. Det skulle man også dengang. Og kvinder havde altså ikke adgang til de offentlige gymnasier endnu. Det får de først i 1903. Så hvis kvinder ville tage en studentereksamen, så måtte de selv betale den. Det er op ad bakke.

Jeanette: Den lader vi lige stå lidt.

Gry: Og Nina Bang er faktisk født i en sådan en, ikke velhavende, men middelklassefamilie. Hendes far var hornblæser i hæren. Så faktisk er hun født på Kastellet, men de

flytter ret hurtigt til Helsingør, hvor hun er nummer 6 eller 7 ud af en børneflokk på 9 stykker. Så det er et sådan rimelig, for denne tid, normalt antal børn i en familie. Men hendes mor dør ret tidligt, så hun er alene med sin far og alle sine søskende. Og det er et konservativt hjem. Og der er en meget åben politisk snak i dette hjem, hvor Nina vokser op. Og der er især store forhåbninger til hendes bror Heinrich, som faren forestiller sig skal have en stor konservativ politisk karriere. Så derfor bliver der talt politik ved aftenbordet. Og allerede da Nina er lille, begynder hendes far at kalde hende for den røde.

Jeanette: Og hvad betyder det?

Gry: Det betyder, at hun hele tiden udfordrer. Hun stiller hele tiden kritiske spørgsmål, når faren og broren de diskuterer politik. Og noget af det, hun jo opdager, er, at fattige og kvinder har ret hårde kår. Hun bemærker for eksempel en vaskekone, der er alenemor til mange børn, og hvordan hun skal slide dag ud og dag ind. Og det har hun allerede bemærket som barn. Så hun har haft øje for dette med retfærdighed, fra hun var helt ung.

Jeanette: Samtidig med at hun er blevet politisk bevidst takket være det miljø, hun er vokset op i hjemme hos sin far.

Gry: Ja, lige præcis. Og selvom faren ikke har mange penge, så prioriterer han faktisk, at alle børnene kommer på privatskole. Og det betyder jo også, at hun har fået - i det hele taget for børn, men også for piger - mere uddannelse end andre, allerede fra hun var barn.

Jeanette: Ja, for hvad er det for en tid, hun vokser op i?

Gry: Hun er jo født i 1866, og vi fik jo vores første spæde demokrati, vores første grundlov, i 1849. Så det er jo virkelig den spæde start på det demokratiske samfund, hun bliver født ind i. Og der er altså ikke mange muligheder for kvinder endnu.

Jeanette: Det er vel også et knægtet land. Vi har mistet store dele af landet i 1864.

Gry: Altså, der har jo været denne krig, som virkelig har slået os hårdt på stoltheden. Danmark har aldrig været mindre størrelsesmæssigt, men indadtil vokser nationalromantikken. Der blev virkelig skruet op for danskheden og især faktisk historie.

Jeanette: Det er hele denne periode, hvor man kan sige, at et nyt Danmark i virkeligheden bliver skabt, i hendes tidlige år.

Gry: Ja.

Jeanette: Har hun haft nogle kvindelige forbilleder? Altså, hvor får hun den kampgejst fra, udover at hun haft en irriterende bror? Det kender vi vel allesammen.

Gry: Jeg ved ikke, om hun har tænkt sig så meget mere som kvinde, lige dér, end som retfærdighedens rytter. Jeg tror mere, at man skal se det som et barn, der ser verden og ser uretfærdighed uden måske så meget at se køn endnu. Det kommer hun selvfølgelig til senere. Men hun er meget progressiv, for hun bliver student i 1889. Og Nielsine Nielsen, som jo er den første kvinde i Danmark, der bliver student, bliver det altså i 1887. Så hun er lige i røven på de første.

Jeanette: Men så er hun jo meget progressiv. Ved vi, hvorfor hun ville læse historie? Har du nogen fornemmelse af det?

Gry: Ja. Det har jeg, fordi hun har sagt, at hun er optaget det med retfærdighed. Og hun er optaget af, hvordan dette samfund fungerer. Og derfor er hun også optaget af at finde ud af, hvad det er, det så er formet af. Og især: Hvad er jeg formet af? Det har hun faktisk sagt direkte. Hvorfor har jeg de vilkår, jeg har nu? Det er jo skabt af historie.

Jeanette: Og her mødte hun vel også ligesindede? Hun møder i hvert fald en mand ved navn Gustav Bang.

Gry: Det gør hun nemlig. Det er ret interessant, for der starter lidt over 300 studerende på denne årgang. Altså ikke på Historie, men på hele universitetet. Og jeg tror kun, der er 8 af dem, der er kvinder. Så det er jo heldigt, de har fundet hinanden. Og måske har de været i studiegruppe sammen eller et eller andet. Det er i hvert fald meget hyggeligt at tænke på. Men de bliver meget forelskede og bliver hurtigt et par. Både i kærlighed,

men også i faglighed. Og noget af det, de virkelig mødes omkring, er marxistisk teori. Det er jo helt vildt moderne på dette tidspunkt.

Jeanette: Ja, og det er noget Gustav faktisk introducerer hende til.

Gry: Det siges det. Altså, at han ligesom starter med at introducere hende til det. Jeg er lige ved at tro, at hun bliver mere marxist, end han gør. Hun er i hvert fald meget idealistisk fra starten. Og de to har faktisk også - inden de melder sig ind i Socialdemokratiet - skrevet en børnebog om Danmarks historie.

Jeanette: Hvor sjovt!

Gry: Og jeg tror, at den udkommer i '92.

Jeanette: 1892?

Gry: Ja.

Jeanette: Det er da også meget forud for sin tid at lave børnebøger på dette tidspunkt om historie?

Gry: Undervisningsbog i Danmarkshistorie. Men det er jo dette med "Hvad er det for et samfund, man gerne vil skabe? Og hvem er det, man skal starte hos?"

Jeanette: Præcis. Og hvad er det, hun gør? Altså denne røde ild, som brænder i Nina, hvad gør hun med den? Altså, hvor bringer hun den hen? Og hvad bringer den hende hen til?

Gry: Jamen, Nina, hun skriver magisterkonferens, hedder det. Hun afleverer magisterkonferensen i 1894. Og grunden til, at jeg lige nævner det, er fordi, at så tænker man, at hun sikkert har skrevet et eller andet om børn. Men det har hun ikke. Hun har skrevet magisterkonferens om Øresundstolden i 1500-tallet.

Jeanette: Det er eddermame også et godt emne.

Gry: Det er et godt emne. Og hun vier faktisk rigtig meget af sit liv til at forske i det. Men på en måde hænger det alligevel lidt sammen med det med Marx. For det handler jo om det med Kapitalen. Hvad er det, der styrer verden? Og hvordan er det, vi skal nedbryde, så flere får mere? Og så er det jo, at hende og Gustav melder sig ind i Socialdemokratiet sammen i 1897. Og så går de bare til den, begge to.

Jeanette: Ja, for hun går jo netop ind for det med arbejderklassen. Men, som du siger med denne børnebog, så har hun jo også et øje for dem, som ikke bliver set normalt i samfundet, nemlig børnene.

Gry: Fordi kvinder ikke havde adgang til gymnasiet gratis, så har hun jo selv skullet betale sin studentereksamen. Og det, hun gjorde, var, at hun underviste som lærerinde ved siden af, mens hun tog studentereksamen. Så hun har jo erfaring med undervisning, og så har hun sikkert erfaret, at hun ikke syntes, at historieundervisningen var fyldestgørende. Så har de jo også denne marxistiske eller socialistiske tilgang til verden, hende og hendes mand. Det er noget, hun også gør, da hun bliver undervisningsminister. Men hun mener jo, at skolen skal fokusere meget mere på kritisk sans i forhold til samfundet og sociale forhold og ikke så meget disse kristne værdier og sådan noget, som skolen stadig hviler meget på på dette tidspunkt.

Jeanette: Den 1. maj 1899 skriver Nina Bang i Socialdemokratiets partiavis, Socialdemokraten: "Gid alle kvinder ville samle sig om 8-timers kravet. Alle: hustruen og tyendet, fabriksarbejdersken, syersken, butiksdamen. Alle. Thi ingen har større ret dertil end de. Og kravets gennemførelse ville medføre en social omvæltning, der ville bringe lyse og lykkelige tider - også for manden. Lider manden under en for lang arbejdstid, så gør kvinden det endnu mere. Thi er en mands arbejdstid lang, så er den dog bestemt. Og hvad der er til overs af dagen, er hans egen. Men hvor mangen kvinde kan sige det om sin? Især hvor mangen gift kvinde kan sige det? En husmoder kan kun sjældent sige, at hun er færdig. Og om hun også kan det, så sidder trætheden i hende. Og når den tid kommer, da hun og manden skulle have lidt indbyrdes samliv, så længes hun kun efter hvile." Og her må man sige, at Nina Bang tager børnene ind. Men jo i virkeligheden hele den familie, der er udenom manden. Men i dette, hvad er så hendes mærkesager? Det er jo en 8-timers arbejdsdag, vi har med at gøre.

Gry: Det er helt klart hendes mærkesager. Og da de går ind i Socialdemokratiet, hende og Gustav Bang, så er det, hun gør, at hun begynder at skrive meget aktivt for deres avis, Socialdemokraten, som jo havde ekstremt mange læsere på dette tidspunkt, hvor hele arbejderklassen virkelig har taget form og begynder at forstå, at de har en politisk indflydelse. Og derfor er der virkelig mange, der læser Socialdemokraten. Der er det jo, hun skriver disse debatindlæg, der handler om, at især arbejderkvinder er hårdt ramt, fordi de har fået dobbeltarbejde. De har aldrig fri, som du lige har læst op. Og det, hun jo i virkeligheden skriver her, er, at selvom kvinder ikke har stemmeret endnu - det er jo i 1899, og de har ikke fået stemmeret til nogen ting - de har ikke fået politiske rettigheder endnu - så opfordrer hun dem alligevel til at gå ind i kampen. For det er måske endnu mere deres. Og det er jo det, hun bruger sin energi på igennem hele sit politiske virke: At råbe dem op, som ikke har deres egen stemme. Hun giver dem en stemme, men hun siger også til dem "Kom med ud på barrikaderne". For selvom I måske ikke er dem, der har allerflest privilegier, så virker det alligevel, hvis I er med. Og så er der børnene, som hun selvfølgelig hele tiden er i forsvar. For på dette tidspunkt skal man også lige tænke på, at børn er noget helt andet, her i slutningen af 1800-tallet. Begrebet "barn-dom" er jo knap nok opfundet, kan man sige. Så langt de fleste børn er allerede fra de er 5-6 år jo ude på arbejdsmarkedet. Børnearbejde er jo en kæmpe ting på dette tidspunkt og slet ikke ulovligt.

Jeanette: Også på fabrikkerne, som hun her beskriver, ikke?

Gry: Lige præcis. Børnene arbejder gerne 6 en halv time om dagen, for der er jo skolepligt, så de går i skole halvdelen af dagen. Enten om formiddagen eller om eftermiddagen. Og de arbejder typisk i tobaksindustrien eller i tekstilindustrien, børnene. Men de bliver straffet på samme måde som voksne. Hvis børn laver ulovligheder, så kommer de i fængsel på samme måde som voksne, og sådan nogle ting. Så det er hun også meget agitator for: Børn skal være børn, og de skal ikke arbejde. De skal gå i skole. De skal passes på, og de skal ikke straffes lige så hårdt som voksne. For vi kan se, at de børn, der kommer i fængsel, de kommer aldrig ud af kriminaliteten bagefter. Så hun er ret så progressiv i sit menneskesyn.

Jeanette: Ja og med dette progressive menneskesyn, som du jo her så fint beskriver, kan man så tage den videre og sige, at hun var feminist? Det ville jeg jo gerne, når jeg

sidder og kigger tilbage på hende. Men spørgsmålet er, at det jo ikke rigtig er et begreb på dette tidspunkt, som vi kender det i dag, vel?

Gry: Nej, det er det jo ikke. Jeg har faktisk siddet og undersøgt det lidt, for feminisme-begrebet var meget yngre end Nina Bang. Men jeg tror, at hvis vi vækkede hende fra graven nu og præsenterede hende for begrebet og dets indhold, så tror jeg ikke, hun ville have noget imod at kalde sig feminist. Problemet med dette tidspunkt er, at Nina Bang jo kæmper klassekampen før kvindekampen. Og det er faktisk enormt interessant. Når vi taler om hele ligestillingshistorien, så er der rigtig mange, der tror, at det er ensidig kønskamp. Altså, at det altid har været en diskussion eller en kamp imellem mænd på den ene side og kvinder på den anden side. Men ideologi og klasse har faktisk altid fyldt meget mere. Eller måske lige så meget. Og Nina Bang har den opfattelse, fordi hun er marxist, at lige så snart vi har et socialistisk samfund, så vil der automatisk komme ligestilling. Så er der slet ingen grund til, at vi danner disse kvindeforeninger. Hun er jo direkte imod Dansk Kvindesamfund.

Jeanette: Hvorfor er hun det?

Gry: Det er hun fordi, at hun siger til arbejderkvinderne "I har ikke en dyt til fælles med disse borgerlige kvinder. De forstår jer overhovedet ikke. De vil slet ikke det samme som jer."

Jeanette: Så disse hvidklædte kvinder, der går i deres pæne dragter, som jeg beskrev i starten, de var slet ikke fra den samme klasse, som Nina Bang var fortaler for?

Gry: Nej.

Jeanette: Var det borgerfruer?

Gry: Det var det. Det var borgerfruer.

Jeanette: Hvor var Nina Bang i alt dette?

Gry: Jeg er ikke helt sikker på, om Nina Bang var derinde ved Amalienborg, for det kan godt være, at hun var det. Men jeg ved i hvert fald, at Socialdemokratiet -

fagbevægelsen - havde sit helt eget optog ud i Søndermarken. Det handlede simpelthen om, at man jo ikke ligefrem var pro kongen i Socialdemokratiet. Og man syntes jo heller ikke, at dette var en gave, man havde fået. Man synes jo, at det var en ret. Så hvorfor i alverden skulle man ind og sige pænt tak for noget, som jo selvfølgelig var helt almindelig retfærdighed?

Jeanette: Så den lille røde, hun var optændt af en socialistisk ild og drøm. Og så sker der jo virkelig noget skelsættende i 1903 for Nina. Og hvad er det, der sker der?

Gry: Der sker jo det, at hun bliver valgt til medlem af hovedbestyrelsen i Socialdemokratiet.

Jeanette: Det er jo ret stort af en kvinde.

Gry: Som den første kvinde. Og socialdemokratiet er jo forgangsparti i forhold til at indlemme kvinder. De Radikale Venstre kommer ret hurtigt efter dem, kan man sige. Men dette er jo et skulderklap. Hun bliver taget alvorligt. På dette tidspunkt har hun været cirka 6 år som medlem af partiet. Så hun har bevist, at hun er en bestyrelsespost værdig.

Jeanette: Hun har gjort kometkarriere, kan man vel egentlig sige?

Gry: Ja, for en kvinde i hvert fald. For du skal tænke på, at hun bliver medlem af bestyrelsen, før kvinder får adgang til noget som helst politisk magt.

Jeanette: Så hun kan kun påvirke sine mandlige kollegaer eller partifæller. Men var det hårdt for hende? Ved vi noget om, hvordan det var at sidde i en hovedbestyrelse? For i dag består mange bestyrelser også rigtig meget af mænd. Jeg sidder selv i nogle stykker. Og der skal man jo kunne slå igennem som kvinde. Kunne hun det?

Gry: Det kunne hun. Hun var tough. Det var hun kendt for fra starten: At hun var rigtig hård på talerstolen. Hun var en megadygtig agitator, og hun var meget kompromisløs. Det var svært, men man kunne godt nå til et kompromis, selvfølgelig. Hun vidste jo godt, hvad politik handlede om. Men hun holdt på sit meget længe. Det, som jo hele tiden er problemet for kvinder, måske især i politik, er, hvor meget kvinde, de kan være.

Og man kan sige, at Nina Bang jo ret hurtigt blev kaldt et mandfolk blandt mandfolk i partiet. Altså, det at hun var ligesom dem, betød at hun var god nok. Forstår du, hvad jeg mener? Og samtidig får hende og Gustav jo kun et barn, som primært bliver passet af andre.

Jeanette: Så hun bliver nødt til at give køb på moderrollen for ligesom at kunne fylde en mands sko ud?

Gry: Ja.

Jeanette: På en eller anden måde.

Gry: Det er lidt det, der allerede starter her for kvinder. Der er ligesom ikke skabt en løbebane endnu.

Jeanette: Men hun har også skelsættende betydning. Og noget, som jeg synes, er virkelig interessant, det er jo, at i 1910 er Nina Bang med til at arrangere et stort arrangement på Jagtvej 69. En adresse, man kender - også for senere - i København. Hvad er det for et arrangement? For der sker noget helt særligt her.

Gry: Det er altså en vild historie!

Jeanette: Det er mega sejt.

Gry: Jamen, det er jo de socialistiske kvinders 2. internationale kongres. Og selvom de socialistiske kvinder kæmper klassekampen, så har de jo opdaget, at der er nogle ting, som kvinder må kæmpe for alene. Og det har vi jo lige hørt, at Nina hun agiterer for i Socialdemokraten. Og derfor er hun medlem af et stort internationalt netværk. Det, man skal vide om fagbevægelsen og socialdemokrater er, at det er et virkelig stort internationalt ryk, der sker her. Og der er meget samarbejde hen over grænserne på dette tidspunkt. Så der lægger København altså hus til de socialistiske kvinders kongres her i 1910. Og der er forskellige ting på programmet, blandt andet selvfølgelig stemmeret. For de har fået stemmeret i New Zealand og i Finland. Der er forskellige steder, hvor de alligevel har fået hul på bylden. Men de mangler jo i Danmark, og Tyskland har heller ikke fået endnu. Så der er et meget stort fokus på det. Og så er der en tysk kvinde, der

hedder Clara Zetkin, som jeg er fuldstændig vild med, og som også har en fantastisk historie. Hun stiller sig op på talerstolen, og så siger hun "Hvis vi skal opnå ligestilling, så må vi have en dag om året, som kun handler om kvinder og kvinders rettigheder, og den skal være international. Og det skal være en kampdag." Og så vedtager man det i 1910 på Jagtvej 69 i København.

Jeanette: Og det er jo det, som vi alle sammen kender, og som vi hylder hvert år. Det er 8. marts.

Gry: Det er det nemlig.

Jeanette: Så det var simpelthen på hendes konference, at hele verden blev enige om det.

Gry: Ja, fordi Nina Bang var hovedarrangør for denne konference.

Jeanette: Og netop på Kvindernes Internationale Kampdag 1914 holder Nina Bang en tale til et møde om grundlovssagen og kvinders valgret: "Vi skal ikke glemme, at det var Socialdemokratiet, som først rejste dette krav, mødt af Højres hån. Når konservatismens våbendragere nu har opgivet deres surhed, er det i håb om, at kvindernes valgret vil betyde en styrkelse af reaktionen. Socialdemokratiet kræver kvindevalgretten gennemført som et retfærdighedskrav, og det håber til gengæld, at statistikken ikke mere end én gang skal få lov til at fortælle en større politisk interesse blandt overklassens kvinder. Netop arbejderklassens kvinder har hårdest brug for valgretten. For hver eneste af det offentlige livs spørgsmål berører deres ve og vel." Selvom Nina Bang går ind for valgretten til alle kvinder, så står hun altså ved sin partipolitik - også i denne sag. Altså, jeg kan næsten høre det her med, at det "konservatismens våbendrageres surhed" taler direkte til bror Heinrich, eller hvad?

Gry: Ja, det gør hun. Jeg tror ikke, de har været særlig gode venner. De har i hvert fald ikke været enige om noget som helst.

Jeanette: Nej, det kan man høre med den tale.

Gry: Men dette er jo et specielt tidspunkt i historien. For det der sker, da man endelig ikke længere kan ignorere forslaget om kvindelig valgret - for det har, som hun selv siger, været foreslået mange gange igennem historien, både af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre - det er, at inde i dette lovforslag, der ligger der også forslaget om at i Landstinget... Vi har jo stadig på dette tidspunkt et tokammerssystem: et landsting og et folketing. Og i Landstinget har mændene, der sidder der, privilegeret valgret. Og det er jo primært konservative mænd, der sidder dér. Og i lovforslaget om kvinders valgret, der foreligger der også, at man skal fjerne den privilegerede valgret. Så Nina synes virkelig, det er fedt her.

Jeanette: Ja, det er ligesom et dobbeltslag.

Gry: Lige præcis. Og der holder de konservative kvinder sig faktisk tilbage, for de står i et dilemma. De vil jo gerne have valgret, men de vil jo ikke miste deres privilegier. Så der er sådan helt forvirrede, de konservative kvinder, selvom de gerne vil have valgret. Så er det er virkelig en festdag for Nina, at hun kan stå der.

Jeanette: Hun sætter nådestødet ind der.

Gry: Ja, det gør hun.

Jeanette: Og i Danmark får kvinder valgret og valgbarhed ved vedtagelsen af den nye grundlov i 1915. Så det må være en kæmpesejr.

Gry: For Nina Bang er jeg helt sikker på, at det er. Hun mister jo Gustav samme år. Jeg kan ikke huske, hvilken dato han dør, men jeg ved ikke, om han når at opleve det. Hun er jo også i midten af livet. Hun er jo ikke helt ung mere i 1915, og hun har kæmpet i mange år, så jeg er sikker på, at det er en kæmpe sejr. Men jeg har også en fornemmelse af, at hun heller ikke er typen, der ligesom hviler på laurbærrene. Jeg tror, at hun er ret hurtigt videre og ret hurtigt i gang. "Godt. Så blev det bjerg besteget. Videre!" Sådan oplever jeg hende meget. Ikke noget med at feste alt for meget og være inde foran kongen og sige tak og sådan noget. "Nej nej, vi har en sag. Vi skal lave et socialistisk samfund her."

Jeanette: Præcis. Så hun er del af noget større. Hendes sigte har jo hele tiden været på alle dele af samfundet. Især det, der var Underdanmark. Altså alle de fattige. Alle dem, der ikke kunne tale for sig selv, tog hun ind under vingerne.

Gry: Og man skal også passe på, at man ikke gør hende til filantrop. For det var der rigtig mange af de konservative kvinder, der var. Især i Dansk Kvindesamfund. Det er hele tiden dette med, at når masserne får magten, så får vi et ligestillet samfund. Så får vi det allesammen godt.

Jeanette: Det får jo også en direkte betydning for hendes karriere, at kvinder kan vælges.

Gry: Det gør det. Siden 1913 har hun jo siddet i Københavns Borgerrepræsentation, fordi kvinder fik adgang til kommunalvalgene i 1908. Så hun har erfaring med politik uden for partiet. Og så stiller hun selvfølgelig op til folketingsvalget i 1918, og der bliver hun altså valgt ind i Landstinget.

Jeanette: Det manglede da også bare.

Gry: Så der sidder hun sammen med fem andre kvinder. Og det er faktisk kvinder fra næsten alle de partier, der eksisterede, der kommer ind. Det er otte kvinder, der kommer ind. Eller ni kvinder i alt, tror jeg.

Jeanette: Så det er første gang, at kvinderne kommer ind. Og der sker jo også det, at Socialdemokratiet får regeringsmagten. Hvornår er det, det sker. Og hvad har det af betydning for Nina?

Gry: De får regeringsmagten for første gang i 1924. Og det får jo den betydning for Nina, at Thorvald Stauning, som bliver statsminister, omgående udråber hende til undervisningsminister.

Jeanette: Og så har vi balladen.

Gry: Så har vi simpelthen verdens første kvindelige minister i en parlamentarisk valgt regering.

Jeanette: Det er jo fantastisk. Ikke nok med, at hun er en af bagkvinderne bag den 8. marts, Kvindernes Internationale Kampdag, der stadigvæk den dag i dag bliver hyldet over hele verden.

Gry: Og som stadig den dag i dag er nødvendig.

Jeanette: Det er den jo.

Gry: Jeg tror måske, at hun ville vende sig i graven. Nå, der er mange ting, hun ville vende sig i graven over. Ja, det er jo helt vildt, at hun får den titel.

Jeanette: Ja. Og nu er hun så også den første parlamentarisk valgte minister i en regering. Dengang var Danmark virkelig firstmovers på dette, hva?

Gry: Ja, og jeg synes faktisk, at man virkelig skal tænke på, at hun har vist sig værdig som politiker. Og Thorvald Stauning har i længere tid brugt hende som stedfortræder, når han selv ikke har kunnet deltage i forskellige ting, fordi han skulle noget andet eller har været bortrejst. Så har han brugt hende som stedfortræder for sig selv som parti-formand, fordi hun var så dygtig en taler og så dygtig en agitator. For jeg hørte faktisk for nylig nogen tale om, at man nok tænkte, at Thorvald Stauning udnævnte hende, fordi han følte, at han burde bevise, at nu når Socialdemokratiet havde gået forrest med dette med kvinderne, så skulle han også udnævne en kvindelig minister. Ja, jeg kan godt se, hvordan du ser ud i ansigtet nu, Jeanette.

Jeanette: Jeg bliver træt.

Gry: Man bliver træt. Fordi selvfølgelig er hun blevet udnævnt, fordi hun var hamrende dygtig.

Jeanette: Ja, og hun var en fast del af Socialdemokratiet og havde været det i mange år. Og kunne man ikke bare tro, at Stauning faktisk respekterede hende som en virkelig dygtig politiker?

Gry: Præcis. Det er også det, jeg tænker. Og selvfølgelig skulle hun være undervisningsminister. Hun har selv beskæftiget sig med undervisning. Hun har været optaget af børns vilkår.

Jeanette: Ja, hvad kendetegner hendes ministerperiode?

Gry: Det er jo sådan, at den desværre ikke bliver så lang, fordi Socialdemokratiet jo allerede mister magten i 1926. Men Nina gør virkelig, hvad hun kan, og hun er utrolig forud for sin tid. Dét, hun gerne vil, er at have en bedre læreruddannelse. Nærmest akademisere læreruddannelsen. For hun siger "Hvem er de vigtigste? Hvem er det, der skaber borgere? Det er folkeskolelærerne."

Jeanette: Og der vi tilbage i 1890'erne, hvor hun sidder og skriver en børnebog i historie sammen med sin elskede Gustav.

Gry: Ja, lige præcis. Og så går hun op i, at undervisning i seksuel hygiejne skal indføres.

Jeanette: Seksualundervisning?

Gry: Seksualundervisning, du! I 1920'erne. Det lægger hun frem, og folk er lige ved at falde ned af stolene.

Jeanette: Det tror da pokker. Er det i 1970, man begynder på det?

Gry: Det er i 1970, at det kommer i lovgivningen. Men det gør hun selvfølgelig, fordi hun kan se, at folk får alt for mange børn, de ikke kan passe på. Vi bliver simpelthen nødt til at lære dem tidligt "Hvad er det nu, der sker, når vi går i seng med hinanden?"

Jeanette: Der er vi vel også tilbage til noget af det, du fortalte fra hendes barndom, hvor hun ser denne vaskekone med de mange børn, som prøver at slide sig igennem. Nu digter jeg lidt på Nina Bang, men det er jo det, der historisk set har holdt kvinder tilbage: De får så mange børn, at der jo ikke er tid til noget som helst andet end at holde den familie kørende.

Gry: Lige præcis. Og det er jo også derfor. Det er faktisk en vigtig pointe i forhold til Nina Bang: Hun er jo ikke arbejderklasse. Det er jo ikke arbejderklassen, der stifter Socialdemokratiet. Det er jo akademikere, som læser teorier og siger til arbejderklassen "Prøv at høre. I har faktisk lov til at have en stemme. Tag den nu!" Og hvorfor er det ikke arbejderklassen selv? For de har jo travlt med at overleve. Det er jo også derfor, Nina kun får et barn. Jeg ved faktisk ikke, om de ikke kan få flere. Men det er derfor, hun har tid til at gå ind i politik. Fordi hun ikke er en af de kvinder, der skal passe 12 børn.

Jeanette: Så hun har i hvert fald haft en dybere indsigt i alt dette.

Gry: Og det, hun så også gerne rigtig gerne vil, er at lave grundlæggende om i folkeskolen. Hun vil gerne have, at undervisningen handler meget mere om samfundsrelaterede emner og kritisk stillingtagen end kristne værdier og om kristen moral, som jo stadig er meget det, der fylder.

Jeanette: Udenadslære også, ikke?

Gry: Ja, udenadslære er hun også imod. Vi er jo efter 1. Verdenskrig. Hvis man tænker i forhold til kvinders stemmeret, international ligestilling, kampdag og alt dette, så buldrer det jo frem her i 10'erne. Men så kommer 1. Verdenskrig jo og lammer verden lidt i forhold til, at man troede, at alting var så moderne, og at alting kun ville gå i en god retning nu.

Jeanette: Det er det, man kalder Belle Epoque, hvor der er håb, og man forestiller sig, at alt bare buldrer derudaf. Så kommer der først en verdenskrig og så en mere.

Gry: 1. Verdenskrig er jo det første chok, vi får i forhold til, at moderniteten ikke kun fører noget godt med sig. Masseødelæggelsesvåben dræber jo millioner af mænd i skyttegravene. De gryende nationalstater er lige ved at tabe pusten, fordi det er svært at holde gang i kogene. Så hun tænker "Vi skal skabe nogle børn, der er gode."

Jeanette: Det er jo også lige på kanten af en pandemi, faktisk. Og de har det jo med at falde sammen med urosperioder af den ene eller den anden slags. Så hun har måske også fået lidt af et dyk i sin holdning. Verden er blevet en lille smule mere sort.

Gry: Og det tror jeg, at den er for alle. Der er mange i denne periode, der kaster sig over børnene, kan man sige.

Jeanette: Som kan gøre det bedre.

Gry: Ja, det er det: Nu skal vi skabe nogle borgere, der kan skabe en bedre verden. Men det lykkedes altså ikke rigtig noget af dette.

Jeanette: Får hun gennemført sin politik?

Gry: Nej, det gør hun ikke. Og det er jo fordi, at idealisten møder embedsværket.

Jeanette: Klassisk.

Gry: Klassisk. Hun har jo virkelig mange gode ideer, men det er jo ikke bare sådan lige at lave om på alting. Og slet ikke når man kun sidder ved magten i 2 år.

Jeanette: I 20'erne ar vi ikke klar. Vi er måske ved at være klar nu.

Gry: Og det har hun faktisk selv skrevet. Hun blev jo også hyldet dengang, fordi det var flot, det hun gjorde. Men hun skrev selv "Jeg fik jo faktisk ikke rigtig gennemført noget."

Jeanette: Hun sidder jo kun ved magten i to år, og hun får ikke gennemført den politik, som hun gerne ville. Men hvorfor blev det kun to år? Altså, hvad skete der?

Gry: Socialdemokratiet er kommet til magten som mindretalsregering. Det er noget med den økonomiske politik, som de har svært ved at få igennem. Og derfor bliver Thorvald Stauning simpelthen tvunget til at udskrive valg allerede to år efter, han er kommet til magten. Og der taber de valgkampen. Og efterfølgende bliver Nina Bang desværre syg, og hun dør allerede i 1928. Så hun når ikke at komme tilbage i anden omgang, hvor det jo går meget bedre for Socialdemokratiet.

Jeanette: Nej, men der havde hun jo også haft et langt liv, kan man sige. Det var i hendes livs efterår, at hun blev minister.

Gry: Ja, det var det.

Jeanette: Og efter hun dør, så har hun jo stadigvæk en stor betydning. Og derfor vil jeg gerne læse noget op for dig: "Jo, vi er kommet langt. Men det har også taget tid, og det har krævet, at nogen gik forrest. Tænk på, hvordan det var for Nina Bang, da hun blev verdens første demokratisk valgte kvindelige minister i 1924. Tænkt på den kvindelige sygeplejerske, der i 1933 som den første fik en ministeriel tilladelse til at beholde sit job, selvom hun var gift. Tænk på de tre kvinder, der som de første blev ordinerede som præster i 1948. Eller tænk bare på, at det ikke er længere siden end 1988, at Mimi Jakobsen blev den første kvindelige partileder i Danmark. Jeg vil sende en stor tak til alle de kvinder, vi i dag står på skulderne af. Lad os sende en kærlig hilsen til de generationer, der banede vejen for os andre." Og dette er jo faktisk en del af Helle Thorning-Schmidts grundlovstale i 2015. Og det er 100-året for den grundlov, der gav kvinder stemmeret. Hvilken indflydelse får Nina Bang på ligestillingen?

Gry: Det er jo helt klart, at hun bryder nogle glaslofter og sparker nogle døre ind. Hun viser jo med al tydelighed, at kvinder har en retmæssig plads i magtens centrum, og at det at varetage magt ikke har noget med køn at gøre.

Jeanette: Det var i virkeligheden det, som hun selv prøvede at illustrere ved sit eksempel.

Gry: Ja, det var det nemlig. Og nogle gange tænker jeg faktisk om Nina, at det var meget godt, at hun døde i 1928. For det er jo helt vildt, så langsomt det går, efter hun dør. Det er jo først i 1947, at vi får nummer to kvindelige minister i Danmark.

Jeanette: Går der så lang tid?

Gry: Ja, der går så lang tid. Hun hed Fanny Jensen. Hun er også fra Socialdemokratiet. Og hun blev minister uden portefølje. Og ved du, hvad hendes domæne var? Det var husførelse.

Jeanette: Seriøst?

Gry: Hun fik ikke noget ministerium. Hun fik bare ministertitlen uden portefølje, og så kunne hun udtale sig lidt om husførelse. Husmoderforeningssnak.

Jeanette: Jesus Christ!

Gry: Lige præcis. Og så skal vi jo op i 50'erne, hvor Bodil Koch blev kirkeminister. Og så skal vi faktisk helt op i 60'erne, hvor Ritt Bjerregård bliver undervisningsminister. Næste gang der kom en kvindelig undervisningsminister.

Jeanette: Er der virkelig et spring fra Nina Bang til Ritt Bjerregård?

Gry: Ja, det er der. Så det tror jeg, at hun vil være skuffet over.

Jeanette: Det er jeg faktisk også lidt skuffet over, når du lige ridser det op her.

Gry: Men det har også noget at gøre med kvinders politiske aktivitet, som faktisk desværre går lidt i stå. Det ser vi tit i Danmark. Jeg synes, at vi i Danmark bryster os meget af, at vi har været hurtige til denne formelle ligestilling med at lave lovgivningen om. Det, der er svært, er jo ikke at lave reglerne om. Det, der er svært, er at efterleve de nye regler, kan man sige, og ændre kulturerne, mentaliteten og mulighederne. Mulighedsbetingelserne for kvinder for at deltage var der ikke mange, der rykkede på. Så kvinders deltagelse i politik daler stille og roligt, efter at Nina Bang dør. Og det er faktisk så slemt, at i 1943 er der kun to kvinder, der bliver valgt ind i Folketinget. Og det er det, som Bodil Koch går ind i og virkelig vågner op af. For det, der sker med kvinders deltagelse i politik, er, at de egentlig bruger deres stemmeret, men de bruger den ikke aktivt. På den måde, at mange kvinder bare går ned og stemmer det samme som deres mand. De er ikke opsøgende i forhold til "Hvem kæmper egentlig mine politiske kampe?"

Jeanette: De havde ikke nogen forbilleder. Ikke nogen at spejle sig i.

Gry: Nej, og de blev ikke præsenteret for den viden. Og, som du selv var inde på før, var kvinder stadig meget bundede til hjemmene.

Jeanette: Så man kunne lige have Fanny, der stod for husførelse.

Gry: Jeg ved ikke rigtigt, hvad hendes ministerpost gik ud på. Altså, det virker for mig som om, man bare skal have en kvinde med. Mere end dengang Nina Bang blev udnævnt, faktisk.

Jeanette: Ja, det lyder som om, at hun rent faktisk var meget forud for sin tid. Men hvad siger Nina Bangs ønske så om, at hun ville føre partipolitik før køns politik? Altså, hvad siger det om vores syn på ligestilling, at det var den vej, hun valgte at kæmpe?

Gry: Det spørgsmål er faktisk rigtig svært, for det er jo det, hele ligestillingsdebatten handler om hele tiden. Kan du se det?

Jeanette: Ja, det er det.

Gry: Hvad er vigtigt? Skal vi have kvoter, eller skal vi have kompetencer?

Jeanette: Ja, og det er jo meget unuanceret set. Så det, man egentlig kan sige med dette, er vel også, at denne kamp mellem mænd og kvinder jo er meget hårdt sat op. Fordi klassekampen har været lige så vigtig.

Gry: Ja, og classesamfundet har også været meget mere tydeligt dengang. Så de har været meget mere fjender, end vi er i dag, partipolitisk.

Jeanette: Så det med at samle kvinder fra alle politiske standpunkter om køns politikken har måske også været svært. Og noget af det, som Nina Bang jo egentlig også har reageret på, fordi hun ikke brød sig om de konservative, for eksempel.

Gry: Ja, helt klart. Og sådan har det lidt altid været med kvindekampen. De var en lille smule bedre til det i 70'erne inde i Folketinget. Til at lave ligestillingspolitik på tværs af partierne. Men i dag er det igen, synes jeg, meget svært at se et samarbejde mellem kvinder. For det er jo også forskelligt, hvad man mener, ligestillingen skal føre til.

Jeanette: Præcis. Vi kan jo prøve at tage den lidt op til i dag, for nu har vi jo faktisk en kvindelig statsminister i Mette Frederiksen. Og nummer 2. Men hun går jo heller ikke forrest i ligestillingen i virkeligheden. Det er jo ikke rigtig det, som hun snakker om.

Gry: Nej, det har jeg også tænkt meget på, at hun ikke har været så synlig omkring. Det var Helle Thorning for den sags skyld heller ikke.

Jeanette: Det blev hun senere.

Gry: Det blev hun senere. Og hun har faktisk sagt, at hun har fortrudt det. Så jeg forstår ikke helt, at Mette Frederiksen ikke lytter til det. Men jeg tror, at det handler om Arne. At det er Arne, der er Mette Frederiksens vælger og ikke den unge kvinde. Forstår du, hvad jeg mener?

Jeanette: Ja, klassekampen igen. Hvem der er ens vælgere frem for kønspolitik. Og så er det vel også det, at det stadigvæk er sådan i vores tid, at magten fastholder du på en bestemt måde, som er patriarkalsk.

Gry: Ja, det er jo det, der med hele systemet. Magten er en mand, kan man sige. Magten er maskulin. Og du skal vise dig værdig til at være det, samtidig med at du også skal gøre plads til det feminine. Og mændene har ikke det dobbeltarbejde. Forstår du, hvad jeg mener?

Jeanette: Ja, det forstår jeg helt.

Gry: Jeg tror måske bare, det er et meget aktivt valg, fordi det også nærmest bliver en uendelig kamp.

Jeanette: Og for at sætte den på spidsen kan man sige: Hvad fortæller Nina Bang historie os om kvinders vilkår i politik? Det du er inde på med, at manden er udgangspunktet.

Gry: Manden er mennesket. Ja.

Jeanette: Og bare det at være et selvstændigt køn som kvinde, der ikke er skabt af et ribben, var jo allerede på dette tidspunkt nyt. Ja, altså, jeg er jo stadigvæk en lille smule indebrændt over Biblen og lige præcis den historie med at kvinden er skabt af Adams ribben for at skulle tjene ham. Det er noget af det mest nederdrægtige stykke lortelitteratur, der er blevet skrevet i historien. Men angående disse lige vilkår i politik: Når man

siger, at det neutrale - der, hvor der ikke bliver stillet spørgsmål til dig - det er manden, så er det jo svært at være kvinde. Hvordan ser man på Nina Bang? Hvordan balancerede hun det?

Gry: Jamen, hun nedtonede da sin kvindelighed helt sindssygt. Hun havde jo lange kjoler på, fordi det havde man i 1890'erne, og frem til hun døde. Der havde man nærmest korset på jo. Så på den måde så hun jo "kvindelig" ud. Men hun var hård i sin retorik. Hun røg som en skorsten. Hun var med ved bordet, og hun drak en cognac. Altså, der var ikke nogen fine fornemmelser. Og så blev hun også respekteret af mændene. Jeg tror, hun har brugt meget energi på at nedtone det feminine, fordi det feminine ikke bliver værdsat så højt.

Jeanette: Så ved at være en af gutterne...

Gry: Ja, det tror jeg.

Jeanette: ... og drikke sin cognac osv., så kom hun egentlig ind i magtens inderkreds.

Gry: Ja, det tror jeg.

Jeanette: Og det er måske det, vi stadigvæk ser. At det er denne kønnede magt, mandens magt, vi stadigvæk prøver at tappe ind i den dag i dag.

Gry: Ja, det vil jeg sige. Det er jo et gammelt patriarkat, vi lever i.

Jeanette: Hvad kan vi egentlig lære i dag af historien om Nina Bang? Altså, hvad er der tilbage, som vi kan tage med os? Hvad skal vi gemme af viden, som vi kan bruge?

Gry: Jeg kan ikke forstå, at Nina Bang ikke er en meget større del af danmarkshistorien. For hun er jo et meget konkret eksempel på, at det ikke kommer af sig selv, ligestilling. Hun har det mest tydelige eksempel på en kvinde, der har gjort alt det, som dem, der siger, at vi bare skal have kompetencer, mener - og mere til. Det har hun gjort på et tidspunkt, hvor forudsætningerne var endnu sværere, end de er i dag. Bevidst det fuldstændig tydeligt og klart. Og samtidig kan vi se i eftertiden, at det ikke kom af sig selv. Der kom ikke automatisk vildt mange kvindelige ministre efter hende. Det går utroligt

langsomt med disse ting. Så det, jeg synes, vi kan lære af hendes historie, er, at vi bliver nødt til at arbejde meget mere konstruktivt og meget mere aktivt med det. Og om det er kvoter, eller hvad det er, der skal tages i brug, så synes jeg ikke vi skal være bange for at være kreative med det. Og så vil jeg sige, at nu har Nina Bang jo fået en plads inde i København. Der er en Nina Bangs Plads, som næsten ingen kender, fordi den ligger lige for enden af Pilestræde. Jeg er tit på den, fordi Gyldendal ligger lige ved siden af. Det er du vel også. Men der er ikke noget at komme efter på den plads. Så jeg vil sige, at jeg syntes, hun skal have en statue. Måske bare dér på den plads, og så skal der da skabes et eller andet, så man har lyst til at komme på Nina Bangs Plads.

Jeanette: Det er hermed givet videre. Det er en rigtig god idé. Man skal også passe på netop dette: Det var lige før, at Nina Bang - en strålende stjerne som den første kvindelige minister - blev 'one hit wonder'. Og for mig, som er arkæolog, som godt kan lide at se tingene i hvert fald i et par tusind års perspektiv, for at vi lige får det vigtigste med... Vi skal passe på, at denne bobbel af ligestilling mellem kønnene, som vi i en veloplyst vestlig verden er på vej frem imod, ikke også i det lange historiske lys bliver et 'one hit wonder'. Det vil jeg i hvert fald tage med mig fra hende.

Gry: Ja.

Jeanette: Og sidste år kom det frem, at Folketinget ville hædre 30 kvinder, som har haft betydning for kvinders demokratiske virke siden 1915. Og blandt disse er selvfølgelig Nina Bang. Og maleriet skal hænge i samtaleværrelset sammen med gruppeportrættet af de 30 mænd, der i 1915 vedtog grundloven, der gav kvinder stemmeret. Det har altid provokeret mig, at når kvinderne fik stemmeret, så skulle man se mænd skrive under på det i sort.

Gry: Man kunne købe sådan en stemmeretsplatte med ansigterne af alle de mænd, der havde været så venlige at skrive. Jeg synes, det er så sjovt.

Jeanette: Men hvad tænker du nu om, at der kommer denne hyldest?

Gry: Altså, jeg er glad for alle de valg, der bliver taget i øjeblikket, omkring at få skrevet kvinderne frem i historien. På alle mulige forskellige måder. Jeg synes, det er en meget praktisk opgave, vi står overfor. Mit konkrete arbejde handler jo om at skrive kvinderne

ind i historien og give dem den plads, de fortjener. Og det kan man gøre på mange forskellige måder. Så jeg er jo lykkelig, når jeg ser, at der bliver taget nogle aktive valg sådan et sted som inde på Christiansborg, hvor mange historiske forbilleder har fået lov at være repræsenteret. Så skal kvinderne selvfølgelig også være med.

Jeanette: Det vil klæde det værelse, vil jeg sige.

Gry: Det må man sige, ja.

Jeanette: For mig har denne snak været enormt inspirerende. Og tusind tak for det arbejde, du gør, Gry.

Gry: Selv tak, Jeanette.

Jeanette: For ligesom at få disse kvinder talt frem. For de ligger der er jo i historiebøgerne, men de røde tråde, man vælger at følge for at fortælle en historisk udvikling, er jo bestemt af de øjne, der ser, og de øjne, der læser. Og hvis vi ikke selv læser kvinderne ind i historien, så bliver de ved med at stå ude i kulissen og ikke have betydning. Og vi bestemmer jo selv, hvor stor betydning de har haft. Og den fortælling, du har givet mig og lytterne om Nina Bang, åbner jo op for et meget vidende og kreativt og dygtigt menneske, som var forud for sin tid. Meget mere forud for sin tid, end man lige umiddelbart skulle tro. Og også lige som en reminder til os i Danmark, der går og synes, at nu går det helt vildt godt med ligestilling. Selvom vi er hurtige til nogle ting, så halter kulturen lidt, vil jeg sige.

Gry: Den halter helt vildt meget.

Jeanette: Så vi har meget arbejde foran os endnu.

Gry: Ja.

Tusind tak, Gry Jexen, fordi du kom her i dag. Historiker og forfatter og også podcastvært og fænomen på SoMe. Tak for i dag.

Gry: Tusind tak fordi jeg måtte komme, Jeanette.

Jeanette: Mit navn er Jeanette Varberg, og du har lyttet til Varberg Danmarkshistorier. Produceret af Juhl og Brunse for Vores Tid og 24syv. Tilrettelagt og produceret af Luna Lam og Nikolai Sørensen. Redaktør er Lucas Francis Claver. En særlig tak til Gry Jexen. Find podcasten på www.24syv.dk, www.vorestid.dk eller der, hvor du normalt finder dine podcasts.

Speaker: Kære lytter. Du har lyttet til et program fra 24syv. Du kan finde meget mere modig, nysgerrig og magtkritisk taleradio på 24syv-appen. Hent den i AppStore og Google Play.